

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 181
van **JOHAN VERSTREKEN**
datum: 9 maart 2017

aan **SVEN GATZ**
VLAAMS MINISTER VAN CULTUUR, MEDIA, JEUGD EN BRUSSEL

VRT - Ontsluiting beeldarchief

De VRT beschikt over een uitgebreid beeldarchief van de voorbije 80 jaar. Om dit waardevolle archief te digitaliseren en te ontsluiten, werkt de VRT sinds 2014 samen met VIAA (Vlaams Instituut voor digitale archivering en ontsluiting van het audiovisueel erfgoed), gefinancierd door de Vlaamse overheid. Naast digitalisering en archivering maakt VIAA gedigitaliseerd materiaal vrij voor drie doelgroepen: wetenschappelijk onderzoek, openbare bibliotheken en onderwijs. De VRT heeft aan het VIAA een gebruikslicentie gegeven om het archiefmateriaal te ontsluiten naar die drie niet-commerciële omroepen, voor het materiaal waarop ze zelf rechten hebben.

Particulieren kunnen wel voor privé oeleinden een kopie van een programma aanvragen bij het beeldarchief van de VRT. Hiervoor vraagt de VRT 25 euro voor een beeldfragment en 50 euro voor een programma, en uitsluitend voor de programma's waarover ze zelf de rechten heeft.

1. In hoeverre is het beeldarchief van de VRT toegankelijk voor particulieren?
2. Is de minister van mening dat beelden van programma's uit het beeldarchief van de VRT gratis moeten worden ter beschikking gesteld aan particulieren? Indien niet, waarom niet?
3. Wat betreft fragmenten die opgevraagd worden door (gewezen) schermmedewerkers: op welke manier kan deze doelgroep fragmenten al dan niet kosteloos opvragen?
4. Wat gebeurt er met het archief van materiaal dat niet in televisie-uitzendingen zit, bijv. trailers, omroepbeurten, reclameboodschappen, weerberichten...)? Dit materiaal staat normaal op VHS-cassettes en kan waardevol materiaal zijn naar de toekomst. In welke mate wordt dit materiaal gearhiveerd?
5. Heeft de VRT van elk jaar opnames van televisie-uitzendingen of zijn er ook jaren verdwenen? Hoever gaat men terug in de tijd om te archiveren?
6. Is het de bedoeling dat het gedigitaliseerde archief van de VRT bij VIAA ontsloten wordt voor het brede publiek? Zo ja, op welke manier?

ANTWOORD

op vraag nr. 181 van 9 maart 2017

van **JOHAN VERSTREKEN**

Ik heb in verband met uw vragen elementen van antwoord opgevraagd bij de VRT.

1. Het beeldarchief is, na afspraak, toegankelijk voor derden:
 - voor professionele klanten, zoals musea;
 - en voor studenten voor wetenschappelijk onderzoek.
2. De bedragen zijn een onkostenvergoeding. Ze dienen om de kosten van het opzoeken, uithalen en dupliceren van een fragment/programma uit het beeldarchief te vergoeden. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van de gedelegeerd bestuurder.
3. Schermmedewerkers laten soms contractueel bepalen dat zij een kopie zullen krijgen van het programma waaraan zij hebben meegewerkt. Als dat zo is, dan zorgt de VRT voor een kopie voor de betrokkene.
Later kunnen schermmedewerkers ook een beroep doen op het beeldarchief. Als medewerker van een programma krijgen zij het materiaal aan een gunsttarief, zijnde de helft van de reguliere vergoeding.
4. Deze getuige-opnames worden ook bewaard. De VHS-cassettes zijn gedigitaliseerd en ook van de opvolger op server heeft de VRT digitale bestanden. Die laatste worden gekoppeld aan de informatie uit de elektronische programmagids. Op die manier heeft de VRT een aantal basisgegevens waarop kan gezocht worden (net, datum, tijd, programmatitel).

Definitie getuigenopnames: opnames in lage resolutie (dus geen professionele norm) om te voldoen aan de wettelijke verplichting om opnames te registreren mochten er inhoudelijke vragen zijn van derden of bij discussies. Dergelijke opnames zijn niet geschikt voor professioneel hergebruik.

Momenteel zijn deze bestanden moeilijk hanteerbaar. Een manuele tussenkomst is vereist voor het opzoeken en hergebruik.

Er is een project gedefinieerd om deze bestanden met hun metadata mee op te nemen in het archiefsysteem van de VRT zodat ze voor alle VRT-programmamakers vlot toegankelijk zijn.

5. De VRT heeft van elk jaar wel opnames van een aantal televisie-uitzendingen. De eerste televisie-uitzendingen in ons land dateren van 1953.

Van de eerste jaren zijn er enkel de filmopnames bewaard gebleven. Wat rechtstreeks op antenne ging is amper bewaard, enkel een aantal "kinescoop"-beelden zijn bewaard. Bij kinescoop werd het beeld weergegeven op een klein maar helder schermje en een 16mm-filmcamera registreerde dat beeld.

Eind jaren '60 kwamen de eerste videobanden (2" duim-banden en nadien 1" duim-banden). Dergelijke tapes waren in de beginjaren zo duur dat de openbare omroep verplicht was om die tapes te hergebruiken. Daardoor zijn er heel wat programma's verloren gegaan. Programma's die in aanmerking kwamen voor heruitzending werden niet gewist. Het voordeel van filmpellicule was dat het niet kon hergebruikt worden.

Dikwijls zijn van programma's de buitenopnames (op film) bewaard maar niet de uitzending zelf.

De VRT heeft de meeste eigen programma's vanaf 1990 in haar archief. Slechts uitzonderlijk is nadien een programma verloren gegaan doordat er geen opname werd gemaakt of doordat een tape werd gewist. De afspraak om echt alle televisieprogramma's te bewaren in hoge resolutie dateert van 2007.

Van de periode 1953-1986 zijn er geen getuigenopnamen.

De VRT is begin 1987 gestart met de opname op VHS en vanaf 2005 op server. Dat betekent dat vanaf 1987 tot nu er getuige-opnames zijn. Er zijn dan ook geen "opname-jaren" verdwenen na 1987. Mogelijks zijn er voor enkele TV-avonden wel lacunes omwille van tapemachines die niet automatisch gestart zijn of tapes die blokkeerden.

6. VIAA heeft de intentie het VRT-archief voor het grote publiek te ontsluiten via de openbare bibliotheken. De komende jaren zal VIAA onderzoeken hoe de bibliotheken kunnen bediend worden en wat de noden, kostprijs en juridische mogelijkheden daarvoor zijn. Daarnaast ontsluit VIAA materiaal voor het onderwijs. Leerkrachten kunnen materiaal binnen hun klasomgeving ontsluiten. Op termijn is het de bedoeling dat via een publieke metadatacatalogus particulieren eenvoudig kunnen zoeken welk materiaal waar beschikbaar is.